

ARVIOINTIKERTOMUS 2022
Tarkastuslautakunta 10.5.2023
Kunnanvaltuusto 22.5.2023

KEMPELE

SISÄLTÖ	SIVU
KEMPELE SOPIMUS	3
Tarkastuslautakunnan arviointivuosi	4
Puheenjohtajan katsaus	4
Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus	6
Tilikauden 2022 painopisteet tarkastuslautakunnan suorittamassa arvioinnissa	7
Tarkastuslautakunnan kokoonpano	7
Vuoden 2021 arviointikertomuksen kysymykset ja saadut vastaukset	8
VISIO	12
Strategisten tavoitteiden toteutumisen arviointi	13
Kestävästi kasvava	13
Hyvinvoiva ja aktivoiva	14
Kasvua ja oppimista tukeva	15
Vakaa ja palveleva	16
YHTEENVETO	17
Tiivistelmä arvioinnin havainnoista ja johtopäätöksistä	18
Varhaiskasvatus	18
Terveyspalvelut	19
Kunnallistekniikka	19
Tilapalvelut	20
Kunnan hallinto	20
Konserniyhtiöiden arviointi	21
Kempeleen Vesihuolto Oy	21
Kiinteistö OY Kempeleenkartano	22
Kunnan talous	22
Vuosikatteen, poistojen ja investointimenojen vertailu	22
Verotulot	23
Toimintakate	23
TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE	24

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIVUOSI

Puheenjohtajan katsaus

Vuoden 2022 arviointikertomus on tämän tarkastuslautakunnan toinen. Arviointikertomuksemme pohjaa vuoden 2022 talousarvioon, tilinpäätökseen, toimintakertomukseen, henkilöstökertomukseen ja haastatteluihin sekä viimeistä kertaa ”vanhaan” Kempele-sopimukseen.

Kempele on kasvukunta, meillä syntyy lapsia enemmän kuin ihmisiä kuolee. Väestönkasvu jatkui maltillisempana kuin edellisenä vuonna, muuttoliike hidastui ja syntyneiden määrä pieneni. Kunnan vetovoimaisuus on toteutunut osittain tavoitteen mukaisesti, muuttovoittotavoitteesta jäätiin 100 asukasta ja väestömuutostavoitteesta 0,8 %. Asukaslukumme vuoden vaihteessa oli 19 279.

Kempele sai valtakunnallisia mainintoja ja tunnustuksia mm. Suomen pientalomyönteisin kunta, Kuntaliiton tutkimuksen mukaan Kempele on edelleen asumiskustannuksiltaan Suomen edullisimpia kuntia. Kempele nousi kuntakokoluokassaan sijalle kaksi Suomen Yrittäjien julkaisemassa kuntabarometrissa. Pohjois-Pohjanmaan Liitto myönsi maakunnan Hyvinvointiteko-palkinnon pitkäjänteisestä työstä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Kempeleen yritys-kanta voimistuu edelleen, työpaikkojen määrä kasvaa, työllisyysaste kohenee ja työpaikkaomavaraisuus nousee. Työvoimapula rasittaa yrityksiä niiden kasvutavoitteiden asetannassa.

Uusi Kempele -sopimus työstettiin yhdessä valtuuston ja viranhaltijoiden kanssa ja valtuusto hyväksyi sen syyskuussa. Innovatiivisuuden ja yhteishengen osoituksena sopimuksesta on työstetty musiikkivideo.

Kunnan investoinnit toteutuivat pääosin suunnitellusti. Kirkonkylätalon rakentaminen alkoi keväällä 2022 ja rakennustyöt edistyivät suunnitelman mukaan.

Tilinpäätösvuosi jäi historiaan viimeisenä vuonna, jolloin kunta tuotti kaikki sosiaali-terveyspalvelut kuntalaisilleen. Vuoden 2023 alusta vastuu sote-palveluiden järjestämisestä siirtyi hyvinvointialueelle, muutoksen myötä kunnan budjetti supistui noin puoleen.

Vuoden 2022 tilikauden tulos oli 3.1 miljoonaa euroa ylijäämäinen verotulojen ja valtion-osuuksien positiivisen kehityksen sekä sote-kulujen alhaisen kasvun myötä. Saadut koronatuotot ja erikoissairaanhoidokulujen ennätysellisen alhainen taso osaltaan auttoivat positiiviseen tilinpäätökseen.

Sairauspoissaolot ovat kokonaisuudessaan kasvaneet 3,4 kalenteripäivää / henkilö, mikä tarkoittaa edelliseen vuoteen verrattuna yli 5 000 kalenteripäivää. Suurin muutos sairauspoissaoloissa on tapahtunut ateria- ja puhdistuspalveluissa, lisäksi sosiaali-palveluiden, opetuksen ja varhaiskasvatuksen poissaoloissa on merkittävää kasvua. Pitkien sairauspoissaolojen määrät jatkoivat laskuaan peräti yli 50 % Kempeleen ja työterveyshuollon yhdessä kehittämällä toimintamallien ansiosta, mikä on ollutkin niiden nimenomaisena tavoitteena.

Kuntien ja valtion verokehityksessä oli vahvaa kasvua kautta linjan. Kulujen kasvu kunnissa oli noin 5 %. Kuntien pelättyjen kustannusten nousu Venäjän sotatoimien johdosta pysyi kuitenkin maltillisena.

Kempeleen kunnan verotulojen ja valtionosuuksien kasvu oli erinomainen. Sote-menojen kasvu oli odotettua pienempi nimenomaan erikoissairaanhoidon kulujen pienenemisen myötä.

TASE	lainamäärä	€/as	vuokravastuut	Asukkaat KLE
TP2018	56.5 M€	3 156		17 921
TP2019	65.3 M€	3 562	4 462 €/as	18 340
TP2020	64.8 M€	3 450	4 357 €/as	18 791
TP2021	68.9 M€	3 609	4 400 €/as	19 115
TP2022	66 612	3 455	4 234 €/as	19 279

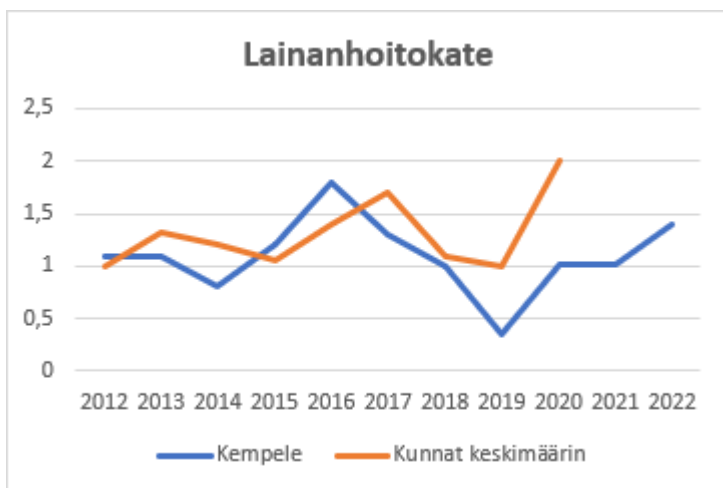

KONSERNI-TA	lainamäärä	€/as	vuokravastuut	Asukkaat KLE
TP2018	71.1 M€	3 697		17 921
TP2019	80.5 M€	4 389	5 304 €/as	18 340
TP2020	82.9 M€	4 414	5 365 €/as	18 791
TP2021	89.7 M€	4 692	5 532 €/as	19 115
TP2022	91.1 M€	4 728	5 517 €/as	19 279

Investointeja toteutettiin 10,7 miljoonalla eurolla. Maanmyyntitulot olivat 2,6 miljoonaa euroa.

Kunnan lainakanta on tilinpäätösvuonna laskenut noin 150 euroa/asukas.

Tilikauden 2022 tulos + 3,1 miljoonaa euroa.

Tilinpäätös 2022 osoittaa, että lainanhoitokate on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna ollen 1,4 ja tulo-rahoitus riitti lainojen korkojen ja lyhennysten hoitoon. (Kunnat keskimäärin vertailua ei enää suoriteta.)

Arvioinnissa tarkastelimme asetettuja tavoitteita, kriteereitä, mittareita ja toteutumaa. Vuoden 2022 painopistealueittain tekemiimme huomioihin odotamme valiokuntien ja kunnanhallituksen vastauksia.

Tarkastuslautakunta on jäsenilleen tärkeä näköalapaikka koko kunnan hallintoon ja toimintaan. Se antaa erinomaisen kuvan asioiden virkamies-, valtuutettujen ja valiokuntavalmistelusta, talouden tasapainon merkityksestä ja vaikutuksesta koko kunnan ja sen asukkaiden asioiden hoidossa.

Kiitän lämpimästi jokaista tarkastuslautakunnan jäsentä - **Petra, Kerttu, Kalevi ja Onni sekä Tiina -sihteeri** - hyvässä yhteisymmärryksessä tehdystä työstä. Lautakuntamme on jatkanut arviointikertomusta työstäessään polveilevaa keskustelua ja pohdintaa sekä kouluttautunut. Keskusteluissa ja tiedon hankkimisessa olemme oppineet sen, että emme pureudu operatiiviseen toimintaan vaan pitäydymme ”ylätasolla”.

Teemme hyvää yhteistyötä politikoinnin unohtaen!

Tuula Rauma

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

Valtuuston asettamia tavoitteita ja niiden toteutumista on arvioitu saatujen selvitysten, kunnanhallituksen laatiman toimintakertomuksen ja henkilöstöraportin sekä muun asiakirja-aineiston perusteella.

Tarkastuslautakunta on tutustunut kunnan toimintaan, talousarvioon 2022 ja taloussuunnitelmaan 2023–2024 sekä tilinpäätökseen 2022, jonka kunnanhallitus allekirjoitti 27.3.2023.

Tarkastuslautakunta on pitänyt vuoden 2022 arviointiin liittyen 12 kokousta. Kokouksiin on kutsuttu haastateltaviksi kunnanjohtaja ja muita viranhaltijoita.

Tarkastuslautakunta on arviointityönsä tueksi perehtynyt eri toimielinten pöytäkirjoihin.

Tarkastuslautakunta on lisäksi osallistunut tarkastuslautakunnalle suunnattuun koulutukseen keväällä 2022 ja syksyllä 2023.

24.8.2022

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma 2021–2024 ja työohjelma 2022

JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, tilintarkastajan työohjelma 2022

14.9.2022

Varhaiskasvatuksen johtaja Virpi Uutela, katsaus varhaiskasvatukseen

Vuoden 2021 arviointikertomukseen saadut vastaukset

12.10.2022

Terveysjohtaja Jouko Koskela, vierailu Kempeleen terveyskeskukseen

16.11.2022

Kiinteistöpäällikkö Silja Syri, katsaus tilapalveluihin

Talousjohtaja Juho Leppänen, talouskatsaus

Sidonnaisuusilmoitukset

14.12.2022

Kunnanjohtaja Tuomas Lohi, katsaus kunnan toimintaan

JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, tilintarkastajan raportointi vuoden 2022 tilikauden aikaisesta tarkastuksesta

18.1.2023

Sivistysjohtaja Jani Alakangas, katsaus kunnan opetustoimeen

Akatemian johtaja Eero Kauppi, katsaus Akatemian toimintaan

22.2.2023

Elinvoimajohtaja Miia Marjanen, katsaus kunnan elinvoimaan

22.3.2023

Talousjohtaja Juho Leppänen, tilinpäätös 2022

Henkilöstöpäällikkö Minna Vinkki, henkilöstöraportti 2022

10.5.2023

JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, tilintarkastajan raportointi vuoden 2022 tarkastuksesta

Lisäksi kokouksia, joissa tarkastuslautakunta on laatinut arviointikertomusta.

Tilikauden 2022 painopisteet tarkastuslautakunnan suorittamassa arvioinnissa

- Kunnan hallinto
- Varhaiskasvatus
- Terveyspalvelut
- Kunnallistekniikka
- Tilapalvelut

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Jäsenet

Tuula Rauma, puheenjohtaja
Petra Neitola, varapuheenjohtaja
Kerttu Mömmö, jäsen
Kalevi Kerttula, jäsen
Onni Kuivala, jäsen

Varajäsenet

Veeti Mykkänen
Tuula Tervonen
Sanna Kouva
Toivo Piira
Heini Koukkari

Sihteeri

Tiina Mikkonen-Brännkärr

Tilintarkastaja

Kunnan tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr.

Kuva: Toni Saranpää

Tiina
Mikkonen-
Brännkärr

Tuula
Rauma

Onni
Kuivala

Petra
Neitola

Kerttu
Mömmö

Kalevi
Kerttula

Vuoden 2021 arviointikertomuksen kysymykset ja saadut vastaukset

Palveluvaliokunta

Miksi Tea-viisarin tulos on laskenut 68:aan (aiemmin 84)?

Vastaus:

- *kysymysten teemojen vuosittainen vaihtelu ja se aiheuttaa pisteiden vertailuissa ja arviointiin haasteita*
- *henkilöstövaihdosten vuoksi mm perusterveydenhuolto, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, liikunnan, kuntajohdon ja kulttuurin toimialojen tiedonkeruussa on ollut vajetta*

Tarkastuslautakunta toteaa, että jatkossa tulee kiinnittää tarkempaa huomiota Tea-viisarin tulosten oikeaan laskemiseen.

Mikäli henkilöstövaihdosten takia tiedonkeruu aiheuttaa haasteita, tähän tulee etsiä ratkaisuja.

Sosiaalipalvelut: Onko henkilöstön lisäyksillä saatu toivottua vaikutusta?

Vastaus:

- *pitkä historiallinen henkilöstökehityksen ja lakisääteisten tehtävien lisääntyminen ja jakautuminen*
- *henkilöstön rekrytoinnin vaikeutuminen ajan saatossa*

Tarkastuslautakunta ei saanut suoraa vastausta esittämäänsä kysymykseen siitä, että oliko henkilökuntaa lisätty riittävästi.

Onko koronapandemian myötä tehty sellaisia toiminnallisia muutoksia, jotka jäävät pysyväksi sosiaalipalveluissa?

Vastaus:

- *tuttujen asiakkaiden kanssa on pystytty myös etäasiointiin*
- *koulutukset ovat siirtyneet etäyhteyksin tapahtuviksi ja sen on tuonut niin ajan- kuin rahansäästöä*
- *etätyöpäivät ovat mahdollistaneet työrauhan keskittymistä vaativissa tehtävissä*
- *etätyö on todettu työntekijän työhyvinvointia ja jaksamista tukevaksi ulottuvuudeksi*

Tarkastuslautakunnan mielestä tämä vastaus kertoo hyvin, mitä toiminnallisia muutoksia työntekemiseen on löytynyt. Ovatko muutokset jääneet pysyviksi, sitä ei vastaus kerro.

Resurssivaliokunta

Miten etätyöntekijöiden työhyvinvointia tuetaan ja seurataan? Etätyön määrää ja halukkuutta on hyvä seurata. Onko etätyö jäämässä pysyväksi työn tekemisen tavaksi?

Vastaus:

- *Etätyö perustuu vapaaehtoisuuteen ja jokaisella työntekijällä on halutessaan mahdollisuus tehdä 100 %:sti työnsä fyysisesti työpaikalla. Etätyötä voi tehdä halutessaan enintään kolme päivää viikossa. Etätyön tekeminen ei saa kuormittaa muuta henkilöstöä. Esihenkilöiden tehtävänä on seurata henkilöstönsä työhyvinvointia. Jos työhyvinvoinnissa näkyy muutoksia, asia keskustellaan ja etätyö voidaan joko hetkellisesti tai pysyvästi kieltää. Jos työt eivät tule hoidetuksi tai henkilöä ei tavoiteta etätyössä, asia keskustellaan ja etätyö kielletään. Etätyön käyttöä voidaan seurata henkilöstöjärjestelmän kautta. Kaikki etätyöpäivät anotaan järjestelmään ja esihenkilö hyväksyy ne etukäteen. Kunnanhallituksen hyväksymä etätyö-ohjeistus on toistaiseksi voimassa. Näyttää siltä, että etätyö on lunastanut paikkansa työntekemisen muotona.*

Tarkastuslautakunta toteaa, että etätöiden tekemiseen on laadittu selkeät ohjeet ja säännöt sekä sen tekemisen seuranta on riittävästi ohjelmoitu. Tarkastuslautakunta tulee jatkossakin esittämään asiaan liittyen seurantakysymyksiä.

Tarkastuslautakunta suosittelee sähköisen koulutusjärjestelmän käyttöönottoa.

Vastaus:

- *Koulutukset anotaan ESS-järjestelmän kautta. Käydyistä koulutuksista sekä niiden kestoista saadaan raportti henkilöstöjärjestelmästä (Personec). Koulutuksia seurataan säännöllisesti. Järjestelmästä voidaan aja toimialakohtaisesti käydyt koulutukset (nimi ja kesto), tarvittaessa raportit saadaan henkilötasolla.*

Tarkastuslautakunta toteaa, että vastaus on riittävä ja että se tulee jatkossa seuraamaan saatuja raportteja.

Elinvoimavaliokunta

Voisiko raportoinnissa pientalotonttien osalta paritalotontit olla eriteltyinä? Yritystonttien osalta tulee selkeämmin raportoida se, että millaisia tontteja oli tarjolla.

Vastaus:

- *Pientalotonteissa voidaan eritellä luovutetut omakoti- ja paritalotontit omakseen. Yhteenvetona niistä kannattaa edelleen ilmoittaa vuosittainen pientaloasuntojen luovutusmäärä, jotta pystytään seuraamaan asuntotavoitteiden toteutumista maankäytön toteutusohjelman mukaisesti. Yritystonttien osalta voidaan jatkossa raportoida paremmin, millaisia tontteja on tarjolla.*

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen saamaansa vastaukseen.

Millaisia keinoja on ottaa huomioon / kehittää joukkoliikenneväyöhykkeitä kaavoituksessa?

Vastaus:

- *Joukkoliikenteen ja maankäytön suunnittelun integrointi kaupunkiseuduilla –tutkimuksen (Toni Joensuu diplomityö 2011) mukaan joukkoliikenteen suunnittelun tulee kytkeytyä maankäytön suunnitteluprosessiin, jotta kaupunkirakenteella olisi mahdollisuuksia muodostua joukkoliikennettä tukevaksi. Kaupunkiseuduilla tulisi tunnistaa kaupunkirakennetyöhykkeitä ja tukea etenkin joukkoliikenneväyöhykkeen väestömäärän kehitystä maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen keinoin.*
- *Kempele-sopimuksen mukaan ja kestävästä kasvusta tukevien periaatteiden mukaisesti kunnan asuntojen uudistuotannosta vähintään 80 % pyritään sijoittamaan joukkoliikenneväyöhykkeelle, mittarina toteutuneet asunnot (kpl) joukkoliikenneväyöhykkeellä. Tavoite otetaan huomioon kaikessa maankäytön suunnittelussa, maanhankinnassa ja toteutuksessa siten, että hankitaan, kaavoitetaan, toteutetaan ja rakentamista tiivistetään suunnitelmallisesti erityisesti joukkoliikenneväyöhykkeillä sijaitsevilla mailla. Toteutumista seurataan (kolmesti vuodessa) talousarvioseurannan yhteydessä.*
- *Kaavoituksessa, rakennusten luvituksessa ja liikenneverkkosuunnittelussa otetaan huomioon jouhevat yhteydet joukkoliikennepysäkeille ja suositaan kävelyä ja pyöräilyä tukevia ratkaisuja. Uusille bussipysäkeille varataan tilat ennakoivasti uusien alueiden kaavoituksen yhteydessä. Oulun seudun kuntien käytössä oleva käpy-koordinaattori auditoi kaikki suunnitelmat. Mahdollisuuksien mukaan myös yritysalueet pyritään sijoittamaan joukkoliikenneväyöhykkeille. Junaliikennettä osana joukkoliikennettä korostetaan. Rautatieaseman ympäristön maankäyttöä tehostetaan asemakaavoituksella. Mahdollisten tulevien lähijuna-liikennepysäkkien sijainneista tehdään strategisia suunnitelmia, ne otetaan huomioon yleiskaavoituksessa sekä edistetään raideliikennettä yhteistyössä seudullisesti. Molempien osalta asetetaan joukkoliikennettä edistäviä tavoitteita kaavoitusta ohjaavissa strategisissa suunnitelmissa ja visioissa, kuten keskusta-alueen visiossa ja maankäytön kehityskuvassa.*

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen saamaansa vastaukseen.

Ovatko huonekäyttöaste ja majoituskapasiteetti verrattavissa keskenään?

Vastaus:

- *Majoituskapasiteetin määrä vaikuttaa suoraan huonekäyttöasteeseen. Kempeleen majoitusliikkeissä on ollut viimeisen viiden vuoden aikana 160 - 180 majoitushuonetta (vuosikeskiarvot). Kempeleen matkailun kehittämisen kannalta on tärkeää, että huoneita saadaan lisää ja toisaalta erityisesti yritysten kannalta on tärkeää, että huonekäyttöaste on korkea. Optimaalinen huonekäyttöaste on luokkaa 60-70 %. Usein yritykset esimerkiksi remontoivat huoneita hiljaisina kuukausina, mikä tasoittaa tilastollista käyttöastetta ja aiheuttaa huonemäärään kuukausittaista vaihtelua. Matkailua voidaan mitata useilla indikaattoreilla.*
- *Strategian toteuman seurantaan on valittu kaksi mittaria (huonekäyttöaste ja yöpymiset), jotka yhdessä muodostavat kattavan kuvan matkailun kehittymisestä kunnassa. Huonekäyttöaste kertoo tehtyjen investointien kannattavuudesta ja lisäinvestointien tarpeesta. Yöpymiset kertovat matkailun yleisestä kehittämisestä kunnassa. Mittaristoon voitaisiin lisätä myös esimerkiksi mittari majoituskapasiteetin määrästä, mutta se ei välttämättä toisi merkittävää lisäarvoa jo valittuihin mittareihin nähden.*

Tarkastuslautakunta kiittää tyhjentävästä vastauksesta.

Yhteisöllisyysvaliokunta

Viestinnän monipuolistumista ei mitattu ja eri toimialueiden viestintää ei eritelty asiakirjoissa. Tarkastuslautakunta toivoo viestinnän osalta tavoitteiden ja mittareiden yhtenäistämistä eri toimialoilla (viestintästrategia).

Vastaus:

- *Kempele-sopimus ei ole edellyttänyt viestinnän erityistä mittaamista, vaan vaikuttavuutta on mitattu lähinnä sosiaalisen median seuraajien ja julkaisujen määrällä. Monipuolisuuden mittaaminen ei onnistu sosiaalisen median alustoihin sisään rakennetuilla välineillä, koska ne mittaavat vain oman alustansa toimintaa, ja esimerkiksi Kuntatiedotteen vaikuttavuutta on ylipäätään hankalaa mitata. Sähköisen viestinnän vaikuttavuuden mittaamiseen on olemassa työkaluja, joita testataan syksyn aikana. Mikäli työkaluista saadaan nykyistä parempaa tietoa viestintäkanavien käytöstä, niitä on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2023.*
- *Viestinnän tavoitteiden ja mittareiden yhtenäistäminen on hankalaa, eikä se välttämättä ole mielekäästä, sillä eri toimialojen tavoitteet viestinnässään saattavat olla erilaisia. Toisaalta eri alojen viestinnän tavoitteita ja mittareita ei nykyisellään tarkastella koordinoitusti. Viestintästrategian laatiminen auttaisi jäsentämään eri toimialojen viestintää.*

Tarkastuslautakunta toteaa vastauksen perusteella, että viestinnän mitattavuus on vaikeaa ja suosittelee viestintästrategian laatimista. Strategian kautta voidaan luoda tarkemmat seurannan tavoitteet ja mittarit ja niiden avulla viestinnän tuloksellisuutta ja kehittämistä on helpompi toteuttaa.

Kunnanhallitus

Miksi digitalisaatioaste vaihtelee eri toimialojen kesken?

Vastaus:

- *Eri prosessien digitalisaatioaste vaihtelee sen mukaan, miten digitaalisia palveluja on otettu toiminnoissa käyttöön ja millaista osaamista sekä millaisia mahdollisuuksia ylipäätään niiden hyödyntämiseen kunnassa on. Palvelujen digitalisoinnin hyötyjä arvioidaan myös huolellisesti ennen käyttöönottoa. On kuitenkin selvää, että eri toiminnoissa on vielä digitalisaation hyödyntämisessä runsaasti käyttämätöntä potentiaalia.*

Tarkastuslautakunta tyytyy saamaansa vastaukseen.

Olisiko valtuuston työskentelyä tarkoituksenmukaista arvioida vuosittain nykyistä suppeammalla kyselyllä?

Vastaus:

- *Koko valtuuston työskentelyä on arvioitua laajalla kyselyllä parin vuoden välein. Valtuusto jakautuu toimielimiin, joista kunnanhallituksen ja valiokuntien työskentelyä arvioidaan suppeammalla kyselyllä vuosittain. Valtuusto kokoontuu harvemmin kuin muut toimielimet ja on kokoonpanoltaan laaja, joten työskentelyn arviointi kahden vuoden välein on koettu riittäväksi ja tulosten vertailtavuus aiempiin vuosiin hyväksi. Koko valtuustoa koskevan kyselyn vastausprosentin saaminen riittävän kattavaksi on aiheuttanut tälläkin taajuudella toisinaan haasteita.*

Tarkastuslautakunta toteaa saamansa vastauksen perusteella, että kyselyitä on hyvä kehittää niin, että ne saavuttavat niille asetetut tavoitteensa ja niistä saadaan myös tarvittava hyöty.

Tarkastuslautakunta esittää, että kunnan päätöksenteossa käytännöksi vakiinnutetaan ennakoiva varajäsenen kutsuminen kokoukseen jääviystilanteiden yhteydessä.

Vastaus:

- *Mikäli ennakkoon on tiedossa jääviystilanteita varsinkin isoissa/merkittävässä asioissa, voi varsinainen jäsen ilmoittaa ennakkoon jääviydestään varajäsenelle ja kutsua hänet kokoustilanteeseen mukaan ko. päätöksenteon ajaksi. Haaste on kuitenkin aikatauluttamisessa. Kokousasioiden rytmi vaihtelee kokousten sisällä runsaasti ja tarkan käsittelyajan ilmoittaminen varajäsenelle voi olla vaikeaa*

Tarkastuslautakunta toteaa edelleen, että hallinto ja poliittiset ryhmät tulee velvoittaa huomioimaan riittävän ajoissa jääviyskysymysten ennakointi kaikissa tilanteissa.

Tarkastuslautakunta kiittää saamistaan vastauksista!

Visio

ROHKEA EDELLÄKÄVIJÄ - TURVALLINEN KASVUKUNTA

Arvot

TURVALLISUUS • ROHKEUS • VASTUULLISUUS

Päämäärät

KESTÄVÄSTI
KASVAVA

HYVINVOIVA JA
AKTIIVOIVA

KASVUA JA
OPPIMISTA
TUKEVA

VAKAA JA
PALVELEVA

Tavoitteet

- Suomen vetovoimaisin kunta
- Yrityskanta vahvistuu ja matkailun merkitys kasvaa
- Tonttiarjonta on monipuolista ja riittävää
- Maankäytön, rakentamisen ja liikenteen ratkaisut tukevat ekologisia valintoja
- Hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat
- Kuntalaisten ja kolmannen sektorin osallisuus vahvistuu
- Ympäristö aktiivinen ja turvallinen
- Digitaalisia ratkaisuja ja sähköisiä palveluja hyödynnetään
- Kasvu- ja oppimisympäristöt kehittyvät
- Hyvän kasvun ohjelma toteutuu
- Yhteistyöverkostot laajenevat
- Elinikäiset oppimismahdollisuudet vahvistuvat
- Talous on tasapainossa ja henkilöstö voi hyvin
- Palvelurakenteet ja -tuotantotavat kehittyvät
- Viestintä on aktiivista ja vuorovaikutteista
- Konsernin omistajaohjaus on suunnitelmallista

- Suomen vetovoimaisin kunta
- Yrityskanta vahvistuu ja matkailun merkitys kasvaa
- Tonttitarjonta on monipuolista ja riittävää
- Maankäytön, rakentamisen ja liikenteen ratkaisut tukevat ekologisia valintoja

Päämäärä 1: Kestävästi kasvava

Mitattava tavoite	Mittari
Kempele on Suomen vetovoimaisin kunta Kempele kasvaa vuosittain keskimäärin 1,7% (n. 300 asukasta) Väestötavoite vuonna 2025 20 000 as.	Muuttotase, hlöä Väestönmuutos, % ja henkeä
Yrityskanta vahvistuu ja matkailun merkitys kasvaa Toimipaikat lisääntyvät Yrityksiä perustetaan enemmän kuin lakkautetaan Yritystontteja luovutetaan vähintään 15 kpl/v Yhteisöverotulot kasvavat Vapaa-ajan yöpymiset Kempeleessä lisääntyvät ja majoitusliikkeiden käyttöasteet nousevat	Toimipaikkojen määrä, kpl Uudet perustetut yritykset, kpl Luovutetut yritystontit, kpl Yhteisöverotulojen kehitys Vapaa-ajan matkailun yöpymiset, kpl Majoituskapasiteetin käyttöaste %
Tonttitarjonta on monipuolista ja riittävää Kunnalla on jatkuvasti tarjolla erilaisia tontteja yrittäjien tarpeisiin Kaavoitettua pientalotonttivarantoa on 2 vuoden tarpeisiin	Yritystontit, kpl Pientalotonttivaranto, kpl
Maankäytön, rakentamisen ja liikenteen ratkaisut tukevat ekologisia valintoja Strategisesti tärkeiden alueiden maanhankintaa tehdään vähintään 20 ha/vuosi Vuosittain luovutetaan vähintään 40 ok-tonttia, 3-5 rivitalotonttia ja 1 kerrostalotontti Kuntarakenne tiivistyy: >80 % asuntojen uustuotannosta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeelle Joukkoliikennettä kehitetään ja matkustajamäärät kasvavat	Kunnan maanhankinta, ha/vuosi Luovutetut asuntotontit eriteltyinä, kpl Joukkoliikennevyöhykkeelle sijoitettujen uusien asuntojen %-osuus käyttöön otetuista uusista asunnoista Bussi- ja palveluliikenteen käyttäjämäärät/kk Junaliikenteen matkustajamäärät/vuosi

Toteuma

Väestönkasvu – kunnan vetovoimaisuus on toteutunut osittain tavoitteen mukaisesti (muuttovoittotavoite 140, toteuma 40) ja väestömuutostavoite 1,7 %, toteuma 0,9 %).

Kaavoitus ja maankäyttö on toteutunut pääosin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti.

Pieniä ja isoja yritystontteja on eri sijainneilla hyvin, mutta pieniä teollisuustontteja on heikosti.

Yhteisöverotuotto toteutui erinomaisesti.

Uusia yrityksiä perustettiin hieman enemmän kuin edellisenä vuonna, mutta lakanneita yrityksiä oli vähemmän.

Majoituskapasiteetin käyttöasteen kasvu on ollut hyvä.

Maanhankinta ja -myynti toteutuivat strategian ja tavoitteiden mukaisesti.

Huomio

Tarkastuslautakunta toivoo, että jatkossa myös junaliikenteen matkustajamäärät ovat saatavilla.

Kehitysehdotus

Kevyenliikenteen käyttäjämääriä olisi hyvä seurata laskureilla eri puolilla Kempelettä.

- Hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat
- Kuntalaisten ja kolmannen sektorin osallisuus vahvistuu
- Ympäristö aktivoi ja on turvallinen
- Digitaalisia ratkaisuja ja sähköisiä palveluja hyödynnetään

Päämäärä 2: Hyvinvoiva ja aktivoiva

Mitattava tavoite	Mittari
Hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat Hyvinvointia edistävien palveluiden laatu turvataan ja palveluja kehitetään Työttömien määrä vähenee Sairastavuusindeksi alenee	Hyvinvointikertomuksen mittarit Työttömyys%/Työlliset % Sairastavuusindeksi
Kuntalaisten ja kolmannen sektorin osallisuus vahvistuu Palvelujen käyttäjä sekä yhteisöjä kuullaan ja palautetta hyödynnetään palvelujen kehittämisessä Kempele Akatemia kehittää toimintaa ja yhteistyötä sekä järjestää tapahtumia aktiivisesti	Uudet toimenpiteet Palveluiden käyttö/kävijämäärät Tapahtumat/kävijämäärät
Ympäristö aktivoi ja on turvallinen Kempeleessä on turvallista liikkua: kävely ja pyöräily on helppoa, nopeaa ja turvallista Uusille kaava-alueille toteutetaan suunnitellut viheralueet ja vanhoja alueita uudistetaan	Kävelijöiden ja pyöräilijöiden määrät Panostukset (€) viherrakentamiseen, kävely- ja pyöräteihin sekä liikenneturvallisuuteen Panostukset (€)
Digitaalisia ratkaisuja ja sähköisiä palveluja hyödynnetään	Kunnan digitalisaatioaste ja käyttöaste

Toteuma

Työllisyyden kuntakokeilun ja uuden työvoimapalvelumallin myötä Kempeleen työllistämisyksikköä on vahvistettu henkilöresursseja lisäämällä. Toimintaa on kehitetty muun muassa perustamalla työnhakupaja.

Työ- ja toimintakyvyn arviointien kautta asiakkaat ovat ohjautuneet tarvitsemiinsa palveluihin. Työmarkkinatuen maksuosuudet ovat vähentyneet.

Akatemia Action on toimintana vakiintunut ja käyttäjämäärät ovat erinomaisia.

Kuntalaisia on osallistettu aktiivisesti, esimerkkinä tästä osallistuva budjetointi, jonka ansiosta Kempeleeseen saadaan lasten luontopolku Köykkyriin.

Huomio

Miten käyttäjämäärien muutokset huomioidaan Akatemian toiminnan kehittämisessä?

Onko Akatemia Passin kehittämisessä edetty?

Vuorovaikutukseen kolmannen sektorin kanssa tulee miettiä uusia toimintatapoja.

Tavoitteena turvallisuus ja mittarina käyttäjämäärä, onko KÄPY-käyttäjien määrä oikea turvallisuuden mittari?

Kehitysehdotus

Kempele Akatemian tapahtumien toteutumien vuosivertailutaulukointi selkeyttäisi luettavuutta.

Ikäihmisten liikunnanohjaus on jatkunut aktiivisesti ja monipuolisesti talousarviotavoitteiden mukaisesti. Hyvinvointisuunnitelmassa ikäihmisille suunnatun toiminnan laajempi huomiointi tärkeää.

Osallistavaan budjetointiin ehdotetut ideat on hyvä huomioida laajemmin äänestetyin voittajan ohella.

- Kasvu- ja oppimisympäristöt kehittyvät
- Hyvän kasvun ohjelma toteutuu
- Yhteistyöverkostot laajenevat
- Elinikäiset oppimismahdollisuudet vahvistuvat

Päämäärä 3: Kasvua ja oppimista tukeva

Mitattava tavoite	Mittari
Kasvu- ja oppimisympäristöt kehittyvät Sähköisiä oppimisympäristöjä kehitetään ja otetaan käyttöön	Sähköiset järjestelmät Tieto- ja viestintäteknologialaitteet/oppilas/lapsiryhmä
Fyysiset tilat kehittyvät	Oppimisympäristöihin kohdistuvat muutosten-vestoinnit/v
Hyvän kasvun ohjelma toteutuu	
Lasten ja nuorten osallisuutta lisätään	Lasten ja oppilaiden kokemus osallisuudesta keskiarvo/vastanneet
Lasten ja nuorten yksilöllisyyttä ja vahvuuksia tuetaan	Oppilaiden ja huoltajien kokemus yksilöllisyyden ja vahvuuksien tukemisesta keskiarvo/vastanneet
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistymistä tuetaan	Oppilaiden kokemus omasta hyvinvoinnista keskiarvo/vastanneet
Kodin ja koulun yhteistyötä kehitetään	Huoltajien kokemus yhteistyöstä keskiarvo/vastanneet
Lasten ja nuorten palveluja kootaan alueellisesti	Aluekampusten toteutuminen
Yhteistyöverkostot laajenevat	
Toisen asteen ja korkeakoulu yhteistyö vahvistuu	Uudet ja toteutuneet yhteistyömuodot
Kolmannen sektorin yhteistyö lisääntyy	
Työelämäyhteistyö laajenee	
Koulujen kansainvälisyyskasvatus on aktiivista	
Elinikäiset oppimismahdollisuudet vahvistuvat	
Kempele-opiston kurssitarjonta kasvaa ja monipuolistuu	Kempele -opiston tuntimäärät, uudet kurssit, oppilasmäärä
Kirjastopalveluiden aktiivinen käyttö	Lainamäärät/asukas
Etälukion mahdollisuuksien hyödyntäminen	Lukudiplomin suorittaneiden määrä Etälukion opiskelijamäärä

Toteuma

Syyskuussa valmistunut palveluverkkoselvitys edesauttaa varhaiskasvatuksen tilatarpeiden ennakkoinnissa pidemmällä aikavälillä.

Varhaiskasvatukseen perustettiin seitsemän kiertävän lastenhoitajan (varahenkilöt) vakinaista tehtävää.

Huoltajat arvioivat varhaiskasvatuksen laadun toteutuvan kokonaisuutena kiittävästi.

Huomio

Opetuksen tavoitteissa mainitun yhteistyön toteutuminen jää osin epäselväksi. Miten kolmannen sektorin, työelämän, kansainvälisyyskasvatuksen ja toisen asteen sekä korkeakoulun yhteistyö on toteutunut?

Hyvän kasvun kyselyn tavoitteet eivät ole toteutuneet. Onko syitä selvitetty?

Tehdäänkö sähköisten oppimisympäristöjen käytöstä tilastointia?

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja osallisuuden lisäämiseen tulee edelleen kiinnittää huomiota.

Kehitysehdotus

Osallisuuskoulutuksen mahdollistaminen opetuksen henkilöstölle.

- Talous on tasapainossa ja henkilöstö voi hyvin
- Palvelurakenteet ja -tuotantotavat kehittyvät
- Viestintä on aktiivista ja vuorovaikutteista
- Konsernin omistajaohjaus on suunnitelmallista

Päämäärä 4: Vakaa ja palveleva

Mitattava tavoite	Mittari
Talous on tasapainossa ja henkilöstö voi hyvin	
Tilikauden tulokset ovat positiivisia	Tilikauden tulos
Kunnan velkaantumisen pysyminen alle valtakunnan keskiarvon	Lainamäärä €/asukas ja vertailu koko maan keskiarvoon
Henkilöstön työhyvinvointi paranee	Työhyvinvointikyselyn tulokset (joka toinen vuosi)
Sairauspoissaolot vähenevät	Sairauspoissaolopäivät/hlö
Henkilöstö koulutautuu aktiivisesti	Koulutuspäivät/hlö
Palvelurakenteet ja -tuotantotavat kehittyvät	
Kuntaorganisaatiota suoraviivaistetaan	Uudet toimenpiteet
Toimielintyöskentelyä kehitetään	Toimielinten itsearviointien tulokset
Palvelutuotannon prosesseja kehitetään	Prosessikuvaukset
Viestintä on aktiivista ja vuorovaikutteista	
Jokainen pääprosessi viestii toiminnastaan vähintään kerran viikossa	Julkaisujen määrä eri kanavissa, kuntalaisaloitteiden määrä
	Some -julkaisujen määrä pääprosesseittain
	FB -tykkääjien määrät
	Viestintäkanavien käyttö
Eriaisia viestintäkanavia hyödynnetään monipuolisesti	
Konsernin omistajaohjaus on suunnitelmallista	
Kuntakonsernin omistajaohjaus on aktiivista ja vuorovaikutteista	Omistajaohjaustapaamiset, lkm
Kunnan omistuksessa olevien yhtiöiden toiminta on liiketaloudellisesti kannattavaa	Yhtiöiden taloudellinen tulos, €

Toteuma

Tilikauden tulos oli ylijäämäinen.

Sosiaalista mediaa hyödynnettiin viestinnässä runsaasti.

Kehitysehdotus

Tarkastuslautakunta pitää tarpeellisenä itsearviointikyselyjen jatkokehittämistä.

Huomio

Ateria- ja puhdistuspalveluissa sairauspoissaolot lisääntyivät merkittävästi.

Prosessikuvausten päivitysten raportointia tulee tarkentaa tilinpäätösasiakirjoissa.

Onko selvitetty kuntalaisten kokemuksia eri viestintäkanavien käyttökokemuksista?

Tarkastuslautakunta toivoo viestinnän osalta tavoitteiden ja mittareiden yhtenäistämistä eri toimialoilla.

Tarkastuslautakunta tiedustelee viestintästrategian tilannetta.

Tarkastuslautakunta kehottaa kiinnittämään huomiota henkilöstön koulutusten toteutumisen aktiiviseen seurantaan sähköisen järjestelmän avulla.

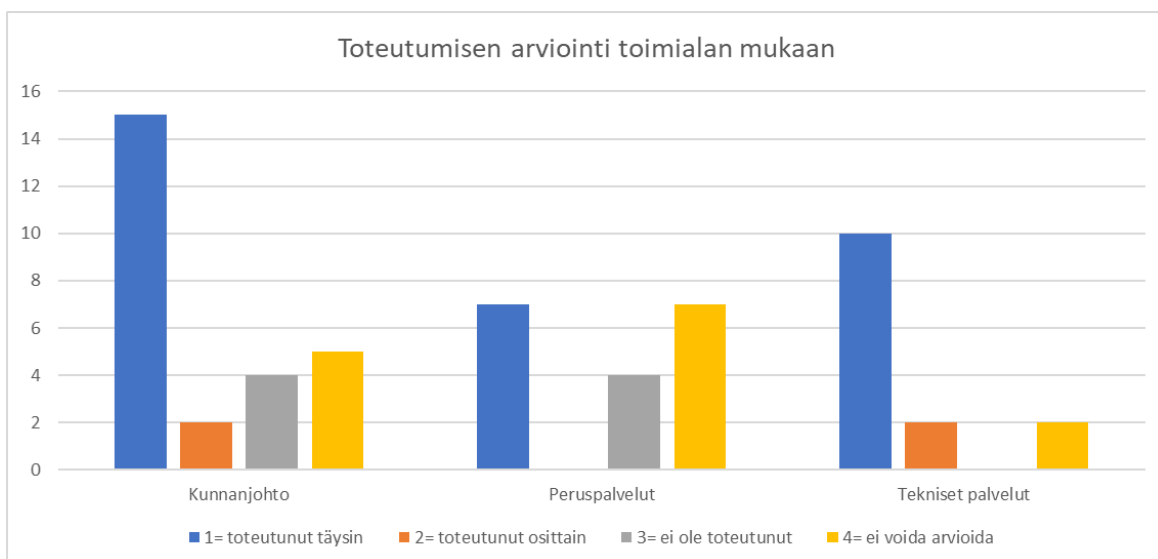
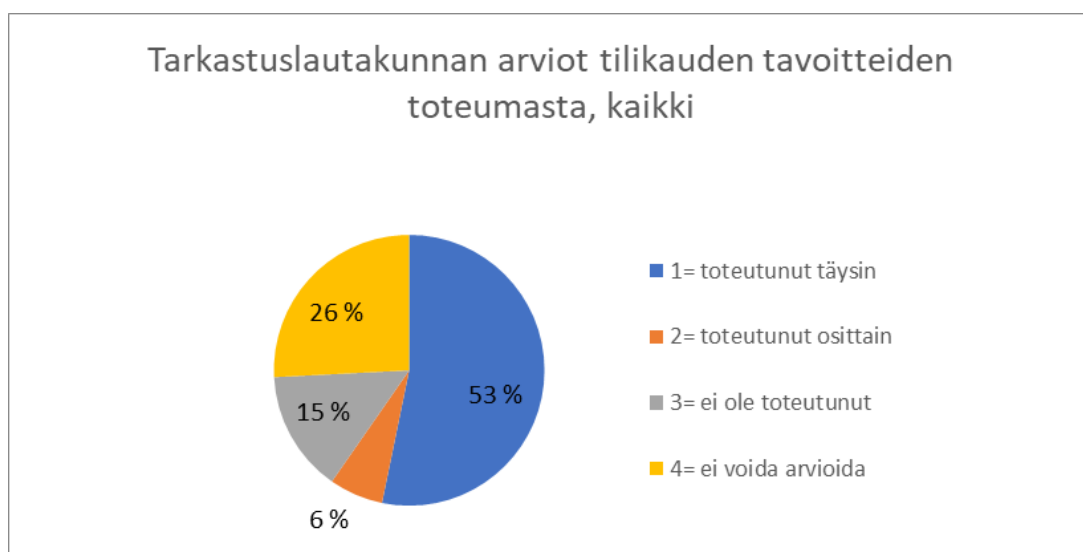
Saadaanko eri toimielimien itsearvioinneista riittävästi hyödynnettävää tietoa?

YHTEENVETO

Tilikauden tavoitteet ja mittarit kohtasivat edellisvuotta paremmin. 26 % tavoitteiden toteumasta ei voitu arvioida, täysin toteutuneita tavoitteita oli 11 % enemmän edelliseen vuoteen nähden. Osittain toteutuneita tavoitteita oli nyt 6 % kun vastaava edellisenä vuonna 22 %.

Raportoinnin osalta edellytetään tarkkuutta siinä, että raportoidut asiat vastaavat asetettua mittaria. Toivomme seuraavissa tilinpäätösasiakirjoissa luettelonomaisten listojen sijaan esimerkiksi taulukointia verrokkivuosien kera, jolloin todennus ja seuranta vertailuissa on selkeämpää.

Viestintään käytettiin monipuolisesti eri kanavia, mutta toimialojen välillä viestinnän aktiivisuudessa oli huomattavia eroja. Viestinnän toteutumista ja sen vaikuttavuutta pitäisi pystyä arvioimaan tarkemmin. Viestintästrategian laatiminen helpottaisi systemaattista toteutusta ja seuranta.

Tiivistelmä arvioinnin havainnoista ja johtopäätöksistä

Varhaiskasvatus

Vuonna 2022 varhaiskasvatusta järjestettiin yhteensä yhdeksässä kunnallisessa päiväkodissa ja viidessä yksityisessä päiväkodissa sekä perhepäivähoitona ja avoimina varhaiskasvatuspalveluina.

Varhaiskasvatuksen kysyntä oli kasvussa. Palveluiden piirissä oli 1397 kempeleläistä lasta eli 77 % kaikista alle kouluikäisistä lapsista. Varhaiskasvatuspaikkaa hakevissa korostui entistä enemmän alle 3- vuotiaiden lasten osuus.

Avoimen varhaiskasvatuksen kysyntä laski etenkin kunnan länsipuolella. Syyskuussa valmistui palveluverkkoselvitys, jolla ennakoitiin varhaiskasvatuksen tilatarpeet pidemmällä aikavälillä.

Vuoden aikana perustettiin seitsemän kiertävän varahenkilön vakinaista tehtävää päiväkoteihin äkillistä sijaistarvetta helpottamaan. Sarkkirannan päiväkodin alaisuuteen siirtyi Rentolantiellä toimiva päiväkotikiinteistö, jossa käynnistyi kaksi päiväkotiryhmää avoimen varhaiskasvatuksen toiminnan rinnalla. Lasten ilt- ja yöhoidon kysynnän vähentyessä resursseja kohdennettiin päiväryhmiin.

Henkilöstö- ja muut toimintakulut (sisäiset vuokrat) ja yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelimenot toteutuivat arvioitua suurempina. Henkilöstökulujen ylitystä selittää sijaiskustannuksien kasvu.

Maaliskuussa toteutettiin vuotuinen laadunarviointikysely huoltajille ja henkilöstölle ennakoiden ”Lapsen oikeus tukeen” - lakimuutosta. Huoltajat arvioivat varhaiskasvatuksen laadun toteutuvan kokonaisuutena kiitettävästi.

Varhaiskasvatuksessa jatkettiin yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa perhetyön kehittämistä Lakeuden verkostossa. Aiheena korostettiin erityisesti keskitetyn palveluohjauksen mallin ja perhekeskustoiminnan kehittämistä.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Tarkastuslautakunta tiedustelee, miten mainittujen kehityskohteiden vaikutuksia seurataan?

Terveyspalvelut

Hyvinvointialueiden toiminnan aloittaminen vuoden 2023 alussa näkyi terveyspalveluiden toiminnassa voimakkaasti vuoden 2022 aikana henkilöstön osallistumisena toiminnan suunnitteluun erilaisissa hankkeissa ja työryhmissä.

Vaikka koronapandemia rajoitustoimenpiteineen vaikutti vielä toimintaan, terveyspalvelut saavuttivat niin toiminnalliset kuin taloudellisetkin tavoitteet. Henkilöstön saatavuuden heikentyminen on kuitenkin haasteena myös Kempeleessä, erityisesti sijaisuuksien osalta.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Ulkopaikkakuntalaisia siirtyi Kempeleen terveyskeskuksen palveluihin paljon kuten aikaisempinakin vuosina. Kempeleen terveyskeskuksen valinnoita ulkokuntalaisia on jo yli tuhat ja tämä omalta osaltaan lisäsi palveluiden tarvetta. Valinnan perusteella Kempeleen palveluiden piiriin siirtyneiden

lisäksi myös kunnan väestönkasvu on aiheuttanut ruuhkautumista ja potilasjonojen pitkittymistä. Tämä näkyi erityisesti suun terveydenhuollossa, vastaanotolla ja mielenterveyspalveluissa.

Erikoissairaanhoidon kustannukset alittivat talousarvioin selvästi. Terveyspalveluissa aineet, tavarat ja tarvikkeet ylittivät talousarvion.

Tarkastuslautakunta toteaa, että jatkossa arviointi kohdistuu laajan hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin.

Kunnallistekniikka

Resurssivaje ja henkilöstövaihdokset ovat haastaneet toimintaa. Erityisesti liikenneväylä -yksikössä ja se vaikeutti töiden organisointia. Uusien työntekijöiden perehdyttäminen vei henkilöstön työaikaa.

Runsasluminen kevättalvi työllisti ajoittain paljon ja se näkyi kustannusten kasvuna. Kesäajan kunnossapidossa ja pienissä rakennuskohteissa oli pula konekalustosta.

Puistot ja yleiset alueet toimivat talousarviotavoitteiden mukaisesti. Ilkivalta lisääntyi etenkin kesäaikana. Vartiointi ja kunnostus sekä välineiden uusiminen lisäsi kustannuksia ja sitoi henkilöstöä.

Kunnossapidossa otettiin käyttöön uusi huolto- ja kunnossapito-ohjelma. Laaja retkeilyreitistö otettiin uutena kunnossapitokohteena käyttöön elokuussa.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Tarkastuslautakunta tiedustelee miten ja mihin kaikkeen uutta huolto- ja kunnossapito-ohjelmaa hyödynnetään?

Tilapalvelut

Tilapalveluiden tehtävä on huolehtia kunnan omistamien kiinteistöjen hallinnasta, huollosta ja kunnossapidosta. Tilapalveluiden toiminta sujui pääosin toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteissa korostuivat turvallinen ja terveellinen sisäympäristö niin sisäilmatyön, kuin varautumisenkin vaikutuksesta. Vuoden lopussa toiminnassa näkyivät energiansäästöselvitykset ja niihin liittyvät hankinnat.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Rakennusten purkamista ja niihin liittyviä viimeistelyitä jatkettiin Pirilässä ja entisen kaapelitehtaan alueella. Nykyisiä kiinteistöjä korjattiin määrärahojen puitteissa.

Tilapalveluiden toimintakuluissa näkyi kasvua. Tähän vaikuttivat mm. energian, jätehuollon, polttoaineen ja materiaalien hintojen nousu. Myös lisääntyneet tilat kasvattivat ylläpitokulujen summaa arvioidusta. Vuoden aikana jouduttiin tekemään erinäisiä toimenpiteitä sisäilman parantamiseksi ja käynnissä oleviin rakennushankkeisiin ostettiin asiantuntijapalvelua. Tilapalveluiden toimintakuluja kasvatti myös lisääntynyt ilkivalta, jonka vuoksi jouduttiin lisäämään vartiointiä ja kameravalvontaa.

Hyvinvointialueelle siirtyminen näkyi myös tilapalveluissa. Tilapalvelut koosti hyvinvointialueelle siirtyvien kiinteistöjen tietoja ja hahmotti siihen liittyviä vaikutuksia.

Tarkastuslautakunta kysyy, onko vartioinnilla ja kameravalvonnalla ollut ehkäisevää vaikutusta ilkivallan osalta sekä onko saatu taloudellisia säästöjä suhteessa kustannuksiin?

Kunnan hallinto

Kunnan ylimpään organisaatorakenteeseen tehtiin muutoksia, jotka ovat olleet valmistautumista hyvinvointialueuudistukseen. Sivistys- ja hyvinvointijohtajan virka lakkautettiin ja perustettiin sekä sivistys- että sosiaali- ja terveystoimintajohtajan virat.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Peruspalveluiden prosessi purettiin. Sivistys- ja vapaa-aikapalvelut, varhaiskasvatus- ja sosiaali- ja terveystoimintapalvelut muodostivat itsenäiset prosessit. Valtuuston päätöksellä elinkeinopalvelut muutettiin elinvoimapalveluiksi ja työllisyysyksikkö siirrettiin osaksi elinvoimapalveluja.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinnan ohjeistaminen on kunnanhallituksen vastuulla ja tilinpäätösasiakirjasta löytyy kattava selvitys asiasta. Kunnan riskejä arvioidaan jatkuvasti ja säännöllisesti. Toimintakertomuksen arvio riskeistä ja epävarmuustekijöistä perustuu valtuuston 2019 hyväksymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin.

Tehtyjen riskienarviointien perusteella kunnan yleinen riskitaso on laskenut edellisistä vuosista ja hyvinvointialueelle siirtyneet sosiaali- ja terveystoimintapalvelut vähentävät jatkossa kunnan kriittisten riskien määrää. Kriittisimmät riskit liittyvät henkilöstön saatavuuteen erityisesti varhaiskasvatuksessa ja ateria-puhdistuspalveluissa sekä opetuksen sijaisten saamisessa.

Sairauspoissaolojen voimakkaassa kasvussa on haasteena löytää lisää toimivia ratkaisuja ja toimintamalleja.

Kunnan voimakkaan kasvun ja investointitarpeen aiheuttamiin taloudellisiin paineisiin on reagoitu osaavaa henkilöstä lisäämällä. Palveluverkkoselvitysten tekeminen auttaa vastaamaan koulujen ja varhaiskasvatuksen muutostarpeisiin.

Lakisääteinen laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2022 – 2026, joka toimii arjen johtamisen työvälineenä sekä poliittisen päätöksenteon tukena, hyväksyttiin toukokuun valtuustossa.

Kempele aloitti lapsiystävällisyyden kehittämisen yhdessä UNICEFin kanssa vuoden 2022 alussa. Lapsiystävällinen kunta -malli on työväline, joka auttaa kuntia varmistamaan lapsen oikeuksien toteutumisen mahdollisimman hyvin kunnan jokaisen lapsen arjessa. Tavoitteena ovat pysyvät, rakenteelliset muutokset kunnan toiminnassa. Kahden vuoden kehittämistyön jälkeen kunta voi saada UNICEFin Lapsiystävällinen kunta –tunnustuksen. Lapsiystävällisessä kunnassa lapsen oikeudet toteutuvat jokaisen alle 18-vuotiaan arjessa.

Kunnan 2021 käyttöön ottama palkitsemismalli Nopsa ja Kehittämis- ja muutospalkitsemisen käyttö ja palkitsemiset eivät ole vielä vakiintuneet. Nopsa-pikapalkitseminen on tehty vain kolme kertaa vuoden aikana.

Tarkastuslautakunta kysyy, miten henkilökuntaa kannustetaan kehittämään työtään?

Lapsivaikutusten arviointi kunnan päätöksenteossa ei vielä näy.

Tarkastuslautakunta tiedustelee, millä aikataululla lapsivaikutusten arviointi tulee näkyväksi päätöksenteossa?

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että myös ikääntyville kehitetään oma viestintäkanava ajantasaisen tiedottamisen avuksi, kuten opetuksen Wilma, varhaiskasvatuksen Muksunetti.

Konserniyhtiöiden arviointi

Kempeleen Vesihuolto Oy

Yhtiöjärjestyksen mukaan Kempeleen Vesihuolto Oy:n toimialana on ylläpitää toiminta-alueellaan vesihuoltolain tarkoittamaa vesi- ja viemärintilaitosta sekä toimia muulla kunnallisteknisellä toimialalla. Yhtiö toimii yleishyödyllisellä pohjalla voittoa jakamatta.

Valtuuston asettamat Kempeleen Vesihuolto Oy:lle tavoitteet vuodelle 2022:

- Verkostoa ja laitoksia peruskorjataan / kehitetään suunnitelmallisesti
- Verkoston saneerauksia kunnan katusaneerauksen yhteydessä (Santamäki)
- Uusien asemakaava-alueiden vesihuoltoverkon rakentamista (Haapamaa, Tähkälä, Zeniitti, Zatielliitti)
- Asemakaava-alueiden ulkopuolisen viemäriverkon toiminta-alueen rakentamista (pistekohteita ympäri Kempelettä)
- Vedenhankinnan varmistaminen, monivuotinen, uusi vedenottamo käsittelyineen

Kempeleen Vesihuolto Oy:n toiminta on vuonna 2022 toteutunut seuraavasti:

- Uutta verkostoa on rakennettu Linnakankaan, Metsärinteen ja Tähkälän alueille.
- Asemakaava-alueen ulkopuolisia viemäriverkon toiminta-alueella olevia kiinteistöjä liitettiin viemäriverkoston.
- Verkoston saneerauksia on tehty kunnan katusaneerauksen yhteydessä.
- Luonungin vedenottamohanke on koepumppausvaiheessa.

Lautakunnan arviot ja suositukset

Kempeleen kunnan omistusosuus Kempeleen Vesihuolto Oy:stä on ennallaan 98,77 %. Vesijohtoverkosto kattaa Kempeleen rakennetut alueet. Liittymisaste on 99;9% (vuosi 2021 99,8 %), käsittäen 19 254 asukasta.

Vesi otetaan Kempeleen harjun pohjavesialueelta Tuohinon, Honkasalmen ja Monkkasen pohjaveden ottamoista.

Jätevesiviemärinti kattaa Juurussuota lukuun ottamatta koko Kempeleen asutetun alueen. Jätevesien käsittely tehdään Lakeuden Keskuspuhdistamon Oy:n biologiskemiallisella puhdistamolla. Jätevesien puhdistuksessa kesäaikana typen poiston osalta ei ole lupaehtoja täytetty. Yhtiö on esittänyt lupaviranomaiselle typenpoisto-ratkaisunsa ja sen päätöstä siihen odotetaan.

Kempeleen Vesihuolto Oy:n liiketoiminnan arvioidaan jatkuvan ennallaan ja yhtiön toiminta kasvaa kunnan kehityksen mukaan.

Kempeleen Vesihuolto Oy:n kuntalaisille tuottama pohjavesi on edelleen vertailujen mukaan Suomen edullisinta.

Kiinteistö Oy Kempeleenkartano

Valtuuston asettamat KOY Kempeleenkartanon tavoitteet vuodelle 2022:

- tuottaa hyvänlaatuisia, toimivia ja haluttuja vuokra-asuntoja, joiden vuokrataso on kohtuullinen ja käyttöaste pyritään pitämään lähellä 100 %
- ylläpitää asuntojen kunto sellaisena, että niiden rakenteellinen kunto ei iän myötä huonone
- toteuttaa asuntojen uustuotanto kunnan asunto-ohjelman mukaisesti
- hoitaa yhtiön talous liiketaloudellisesti kannattavasti
- pitää yhtiön kassavaranto vähintään 1-2 kuukauden vuokratulojen suuruisena ja tilikauden tulos vuosittain noin +/- 0 euroa

Valtuuston Kiinteistö Oy Kempeleenkartanolle asettamat tavoitteet vuodelle 2022 ovat toteutuneet seuraavasti:

- pitkän tähtäimen suunnitelmien mukaisia remontteja on tehty päättäväisesti 0,3 milj. eurolla mm.
- rakennusten ulkopuolet kahdessa eri vuokrataloissa maalattiin
- sadevesijärjestelmien uusiminen viiteen eri vuokrataloon
- katon pesu ja pinnoitus kahteen vuokrataloon
- ulko-ovia uusittiin neljään vuokrataloon
- vuokratalon Hovintie 12 (vanhusten ja vammaisten palvelutalo) tulevaisuuden suunnitelmiin odotetaan Kempeleen kunnan hankkeen toteutumista
- käyttöaste 96,55 % (95,1% v. 2022), tyhjänä oloa suurissa kaksioissa ja kolmioissa
- vuokrat nousivat 1.3.2022 alkaen 0,12 € /m² (noin 1,06%) TP2022 s.27

Lautakunnan arviot ja suositukset

Tarkastuslautakunta toteaa, että Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon talous on kunnossa. PTS-mukaiset asuntojen kunnostus- ja peruskorjaustoimenpiteet nostavat asuntojen kilpailukykyä vuokra-asuntomarkkinoilla. Asuntojen käyttöasteessa on yli 1 % nousu. Vuokratalo Hovintie 12 tulevaisuuden suunnitelmiin odotetaan mahdollisen senioritalo-hankkeen käynnistymistä.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että Kiinteistö OY Kempeleenkartanon toiminta on vakiintunut hyvälle tasolle ja PTS-mukaiset ylläpidot toteutuvat säännöllisesti.

Kunnan talous

Vuosikatteen, poistojen ja investointimenojen vertailu

Kunnan vuosikate riitti vuosina 2021-2022 suunnitelmanmukaisten poistojen kattamiseen (taulukko 1). Vuosina 2020-2022 taloudellista tilannetta on helpottanut kunnan saamat korona-avustukset, joita oli vuonna 2020 noin 5,8 miljoonaa euroa, vuonna 2021 noin 4,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 noin 1,4 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuosina 2024-2025 vuosikate ei riittäne kattamaan suunnitelmanmukaisia poistoja.

Kunnalla tulee taloussuunnittelukaudella olemaan investointimenoja, joita ei voida rahoittaa varsinaisen toiminnan rahavirralla vaan niitä varten nostetaan lainaa. Pitkäaikaisten lainojen

lisäysten johdosta kunnan kokonaislainamäärä kasvaa vuoden 2022 tilanteesta vuoteen 2025 mennessä 28,5 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelma 2023-2025 on alijäämäinen, joten tärkeää on huolehtia tasapainottamisohjelman noudattamisesta sekä jatkaa tarkkaa taloudenpitoa ja -seurantaa.

(1 000€)	Talous- suunni- telma 2025	Talous- suunni- telma 2024	Talous- arvio 2023	Toteu- tunut 2022	Toteu- tunut 2021
Vuosikate	4 544	3 715	7 044	10 250	7 451
Poistot	-6 679	-6 612	-6 548	-7 121	-7 127
Kate poistojen jälkeen	-2 136	-2 897	496	3 129	324
Investointimenot	-11 390	-11 860	-21 472	-10 747	-9 651

Taulukko 1

Verotulot

Verotulojen kertymä kasvoi edellisestä vuodesta 2021, kasvua + 5,9 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi 86,4 miljoonaa euroa, mikä on enemmän kuin talousarviossa arvioitiin. Muutostalousarvio ylittyi tältä osin 0,4 miljoonaa euroa. Kunnallisverotuloja kertyi kertomusvuonna 75,8 miljoonaa euroa (2021: 71,5 miljoonaa euroa). Kiinteistöverotuotot olivat 4,7 miljoonaa euroa (+ 16,3 %) ja yhteisöverotuotot 5,9 miljoonaa euroa (+ 11,5 %). Asukasta kohden verotuloja kertyi vuonna 2022 noin 4.480 euroa (2021: 4.230 euroa / asukas). Tuloveroprosentti 20,5 % pysyi ennallaan.

Toimintakate

Toimintakatteen toteuma tilikaudella 2022 oli 1,5 miljoonaa euroa muutostalousarviota parempi ja 6,1 miljoonaa euroa heikompi kuin vuonna 2021. Kempeleen toimintakate pieneni 5,9 %.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että

- ❖ tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2022 merkitään tiedoksi ja että
- ❖ kunnanvaltuusto päättää velvoittaa kunnanhallituksen ilmoittamaan niistä toimenpiteistä, joihin se on arviointikertomuksen johdosta ryhtynyt. Ilmoitus pyydetään antamaan ennen vuoden 2024 talousarviokäsittelyä.

Kempeleessä 10. toukokuuta 2023

Tuula Rauma
puheenjohtaja

Petra Neitola
varapuheenjohtaja

Kerttu Mömmö
jäsen

Kalevi Kerttula
jäsen

Onni Kuivala
jäsen

